

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,

hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kü-
lendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

VIZ ZOLTÁN

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények:

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér sora 50 kr.

Dicsőség az Istennek, béke az embereknek!

Karácsony ünnepe van! A keresztény-
ség örömtüzei kigyúlnak, a hivek ajkairól
hála-ímadás zengedez, mert ma született
az üdvözítő, aki megváltotta e világot! Hal-
lani véljük újból a jámbor pásztorokhoz
ama szent éjjelen intézett bátorító és bol-
dogító igéket angyali ajkáról: „Ne féljete! Ime nagy örömet hirdetek nektek, mely lé-
szen minden népnek, mert a Dávid váro-
sában születék ma nektek üdvözítő, ki az
úr Krisztus“ és fölzendül ismét a karácso-
nyai örömeinek magasztos danája: „Dicsőség
a magasságban Istennek és békeség a föld-
dön a jóakarátú embereknek!“

Sajnos, az emberiség egésze ezen az
ünnepen sem egyesül egy érzelmű imában.
Az embernek adott szabadakarathól kifo-
lyólag vallási téren is sokfelé szakadt szét
az s a szeretet e magasztos napján sem
ünnepelheti az egyetemes testvériséget. S
midőn ma az általános összekötő kapcsokat
keressük, megtaláljuk azokat az angyali dics-
énekekben, mely az első karácsony éjjel el-

hangzott: „Dicsőség a magasságban Isten-
nek és békeség a földön a jóakarátú em-
bereknek!“

Egy kész program ez, melyet minden
ember elfogadhat magának életfeladat gya-
nánt, legfőbb erkölcsi szabályul, tartozzon
bármely nemzet vagy felekezet kötelekébe.
Más szavakkal így fejezi ki a sz. irás ezen
szavakat: „Adjátok meg az Istennek, ami
az Istené és a császárnak, ami a császáré.“
Egy mindent rendező és fentartó legfőbb
lény létezését valóban csak az „esztelen“
vonhatja kétségbe, mert a világban látható
rend, terv és cél okvetlen föltételez egy
láthatatlan, de hatásaiban előttünk kétségbe-
vonhatatlanul megnyilatkozó hatalmat, aki
előttünk uralkodik s akinek velünk vala-
mely célja van, mert anélkül semmi sem
történhetik a teremtés pontos és kimért ház-
tartásában. Most már az ész azért adta a
teremtő nekünk, hogy azzal kutassuk és meg-
találjuk az igazságot s ez igazságnak meg-
felelően irányítsuk tetteinket. Az igazság bi-
zonyos viszonyt teremt meg Isten és mi kö-
zöttünk, valamint köztünk és a többi embe-
rek között, a mely kötelmeket ró reánk!

Istent, mint legfőbb hatalmat, tartozunk a
legnagyobb tisztelettel illetni, vele szem-
ben alárendeltségünket külsőleg is elismerni,
embertársainkat pedig, mint velünk egyenlő,
ugyanazon rendeltetéssel bíró társakat, sze-
retni, egymást kölcsönösen támogatni azok
elnyerésében, a melyek szellemi és testi
szükségleteinknek megfelelnek. Így lesz dicső-
ség az Istennek és béke az embereknek,
mert ugyanaz az igazságosság, a mely meg-
adja Istennek a dicsőséget, megszerzi egy-
szersmind az embernek a békét,
a mely csak az igazság alapján lehet
állandó.

Azonban, amint a szent irás mondja,
csak a jó akarátú embereknek kívánt az
angyal békeséget és méltán, mert csak a
jóakarathoz van meg a szeretet az igazság
szavának megértésére.

Vajha szívünk mélyébe szállnának le
mindannyiunknak a mai ünnep hálaigéi s ama
jóakarathoz hatna át mindenkit, a mely az igaz
szeretet kifolyása. Csak így tömörülhetne Abony
községének minden rendű és rangú polgára
egy érdekközösségé, amely édessé tenné az
együttélést s a társadalmi életből kiirtana

TÁRCZA.

Karácsonykor.

Homályhan ültünk elhagyatva,
Megátkozó népét az atyja . . .
Hiába nyílt virág a réten,
Nem örvendünk annak színében.

Kincset, kéjt tárt a föld élénkbe
S nem éreztünk gyönyört a fénybe,
Nem ismertük üdvét a földnek,
Mert létünk árnyai gyötörtek.

Magasztos cél nem állt előttünk
S ha vágyva a magasba törtünk,
A sátán munkánkat kacagta
S mi csüggedtünk elhagyatva.

De megsajnálta létünk adója,
Mert műveit szerelme óvja;
Kit az időknek telje nemzett,
Megnyerte azt a földi nemzet.

Szegény istálló szűk körébe
Szülé e föld legszentebb éje.
Imádták pásztorok, királyok,
Szívökbe hogy szerelme szállott.

Vezérelt csillaga az égnek
S csodája angyali igének,
Csak fel kellett tekintni rája
S hallgatni a szellem szavára.

E csillag most is hí s e szózat
Most is hangzik vigasztalólag.
A Megváltó eljött a földre
S a bűn hatalmát összetörte.

Az igazság jut már a trónra,
Mely az árvát, szegényt megóvja;
Nem küzdünk a jóért hiába,
De töltve lesz szívünk imája.

Légy üdvözölt hát szent karácsony!
Ajándékok szívembe zárom,
Hadd töltse azt kegyelme Annak,
Hol az élet igéi vannak.

Az ész hiába tör előre,
Ha nem lesz ő a szívnek öre,
Bent bármi láng világa éghet,
Nem lesz megváltva úgy a lélek.

Egy karácsonyi történet.

Sűrű nehéz pelyhekben hull a hó alá a
földre, ahol a karácsony est homályában a kivilá-
gitott ablakok előtt gyors léptekkel haladnak el
egy siető alakok. A hó gyorsan fehérre változ-
tatja a tájat s befödi az utakat leplevel, mintha
csak ő is gátolni akarná az embereket abban,
hogy a szeretet nagy ünnepén a családi tűzhelyen
kívül barangoljanak . . .

A szél olykor végig sivit s a járó-kelők
arcába csapja a hópelyheket, akik beljebb hú-
zódva köpenyökbe megkészszerzik lépteiket. Csak
egy elfásult férfi alak áll közönyösen egy kivilá-
gitott ház előtt; közönyösen látszólag, mert a hó
és szél együttes kellemetlenkedését fel sem látszik
venni, de szemei az előtte levő ház kivilágított
ablakain nyugosznak mintegy oda tapadva és lát-
ható elragadtatással csügg azon a bájos családi
képen, amely a felületesen függönyözött ablakon
át elébe tárul.

A szoba közepén csillogó, aranyos kará-
csonyfa emelkedik, telirakva mindenféle csecse-
becsével, ami csak gyermek szemnek és szájnak
gyönyörűséget okozhat. Körülötte örömtől ragyogó
gyermeksereg ugrándozik s kapkod az ajándék
után, melyet a kis Jézus az ő jó viseletük miatt
hozott. Mögöttük a szülők állanak, komoly arcuz-
kon a boldogság sugára ragyog, a melyet gyerme-
keik öröme okoz szívöknek. Ők sem feledkeztek
meg egymásról s kölcsönösen kicserélték kará-
csonyi ajándékaikat, egy szeretettelű csókba ol-
vasztva köszönetüket. A szoba távolabbi zugában,
közel a kályhához a homályból két szem csillog
elő, a melyen két könnyesepp jelenik meg, hogy
ismét eltűnjön onnan, mert hiszen azt senkinek
sem szabad látnia. De hiszen nem is a fájdalom
könyvei azok, amelyeket a jó öreg mama a nagy
hátas székben ülve töröl ki szemeiből, hanem
csak egy édes emlék szülöttei azok, emlék egy
régidőből, amikor még ő is fiatal volt, mikor
még ő is szeretett és szeretettet!

A kicsinyek sorra odajönnek most hozzá és
diadallal mutogatják neki a kis Jézus adományait,
versengve kérdik, hogy melyikük szebb? A nagy-
mama szerető mosolylyal simogatja meg szöke
fürtös fejüket és csókkal némitja el a panaszt az
elégedetlenkedő ajakán.

A kint álló férfi arcán fájdalmas vonás ül
s egy mély sóhajt fojtva vissza keblébe, válik
meg e képtől, mely valódi apoteozisa a családi
életnek s meggy tovább céltalanul, maga sem
tudja hová?

Mily rossz is ilyenkor a magányos ember-
nek? Soha sem érezte még magát ily elhagyott-
nak, mint ma, soha sem tűnt fel élete még oly
elhibázottnak, mint ma, midőn családi kört sehol
sem talál magának. Ötven éves már és soha sem
gondolt komolyan arra, hogy családot alapítson

minden keserűséget, a melyet abban az ellenségeskedés konkolya okoz.

De még egy értelemben vehetjük a békét; szerezzük meg azt a szegénységnek anyagi segélylyel. A ma született üdvözítő szegénységben született, nélkülözésekben töltötte életét és saját szavai szerint nem volt, hova fejét lehajtsa. Mindezt önként vállalta magára, mert példát akart nekünk adni az önmegtartóztatásra s az önzetlen felebaráti szeretetre. Mivel ülhetnök méltóbban a mai ünnep emlékét, mintha a világ megváltójának nevében jót teszünk a szegénnyel, ha szerető szívvvel oda fordulunk a szegényhez s a fölöslegről legalább azok szenvedéseit enyhíteni törekszünk, akiket az üdvözítő boldogoknak hirdetett, mert övék a menyek országa. Vajjon fejezhetnök-e ki méltóbban a megváltó iránt hódolatunkat, mintha az ő általa gyakorolt és hirdetett irgalmasság cselekedeteit gyakoroljuk?

Igy lesz aztán teljes a béke, hogyha a gazdag istápolja a szegényt, ha az úr pártfogolja és segíti az ő munkását. Akkor a kölcsönös jóakarát megszüntet minden ellentétet s a társadalmat átfogja lengeni a megváltás eszméjén alapuló istenfélelem és egyetértés!

A közönség köréből.*

I.

„Abony“ hetilap tekintetes szerkesztőségének.

Becses lapjának 34. számában a Nemo úr által felhozottakra válaszolnom kell:

Ne szerénykedjék Nemo úr, ne bújék báránybőrbe, mert én sehogy se hűnyászkodom meg cikkjei előtt.

Örül, hogy sikerült a figyelmemet felhívni cikkjeivel? Talán jobban szerette volna, ha nem

* E rovat alatt közérdekű felszólalásoknak szívesen tért enged a szerkesztőség, de a felelősség érte a beküldőt terhel.

annak idejében, mert büszke és féltékeny volt az ő szabadságára; később pedig, midőn már több jó barátja családi életében mélyebben bepillantva, alkalma volt az elhibázott házasság árnyoldalaival megismerkedni, épen elment attól minden kedve s föltette magában, hogy meg marad agg legénynek. Mint jómódú szülők egyetlen gyermekének, nem kellett küzdenie a kenyérért s korán megízlelte az élet minden örömét, miután szülei még gyermekkorában elhaltak s ő magára maradt könnyű gondolkozású fiatalok társaságában. Most már ötven éves s azt hiszi magáról, hogy tulajdonkép nincs is értelme már tovább, hogy miért éljen. Kedélye elfásult minden élvezet iránt, családja nincs, a melynek éljen, komoly munkához nem szokván, abban nem talál kedvet, de kitarása sines hozzá. Máskor ilyenkor az ő szokott clubjában ül s az ő szokott partnereivel tarokkozik, de ma üres a club, mert mindenki családja körében tölti az estét, lévén ma karácsony, az ártatlan kedély, a gyermeki üde szív ünnepe.

Haza menni még korán van, mert ilyenkor aludni nem tud. Rossz kedvűen megy tovább az utczán. A hó tovább esik s a szél süvítve csapdosa azt arcához, de ő érzéketlen marad iránta, mert gondolatai messze révedeznek; eléje tűnik az ő gyermekora, a midőn még ő is tudott örülni és szeretni; összehasonlítja mostani állapotával s mindinkább belátja, hogy nincs célja tovább az ő életének, nem köti őt senkihez semmi, ő vele nem veszít a társadalom sem, mert nem vett részt a köznek munkájában, észre sem veszik, ha egyszerre csak eltűnik az emberek köréből. Ki kutatna egy agglegény után, aki csak magának élt és nem törődött soha másokkal, csak saját kényelmével, saját passzióinak kielégítésével.

Gyorsan elhatározza magát. Igen, úgy lesz, miért folytatni tovább ezt a kellemetlen életet,

sikerül?! Legalább ezt talán természetesnek, miután az első cikke sértő és nem tárgyilagos volt, amennyiben nem közölte hiven, hogy mi végett történt heves felszólalásom jó rokonommal s így nem érdemelt ily félszeg közleményért elismerést, mert nyilvánosan ítélte és nem indokolta; ilyenek ártanak a közügynek, de az igazságos felszólalások nem, — és ha valaki a közügyek terén cikkirőül csap fel, annak jó szakácsnak kell lenni és az ne csak magának, hanem a nagy közönségnek főzzön és tálaljon; ezt kívánja az írói gálaléria, ezt involválja a sajtó szabadság és észszerűség, — s e szerint Solo szakácsok csak is az országos kapacitások lehetnek, de azoknak is, ha elsózzák a levest, bizony körmükre koppintanak; de aki nem az, ne kiabálja be magát Solo szakácsnak, ha pedig az akar lenni, tartson magának egy külön lapot, főzzön, tálaljon és egyen egyedül.

Nemo úr az utóbbi cikkében hajlongásról beszél; általában ismert dolog, hogy testes és rheumaticus emberek legtöbbször merev a derekuk és miután az én derekam is olyan, úgy én csak is a mindenható Isten, felkent és koronás királyom és a törvény előtt hajlongok. De nem is kiabáltam be magamat egy Lízótságba se, de bekiabált 24 tagból álló tisztos polgári társaság! És hála az egek urának, a bekiabálásnak az lett az eredménye, hogy 6 év alatt tevékeny társaimmal közreműködve, szép hasznot hajtottunk a községnek.

Tisztelt Nemo úr, pardon tisztelt Geni, ön tárgyilagosságról és hajlongásról beszél; hát pillantson be a 34. számú lap választás utáni közlésének 8-ik kikezdésébe, mennyi hajlongás, mennyi valótlanosság rejlik benne! Ilyen valótlan reporteria végett nem képes nálunk a helyi lap gyökeret verni és terebélyes fává növekedni. No ezentul gondunk lesz ilyenekre is.

Abony, 1898. decz. 21.

Kiváló tisztelettel

Kubicsek János.

II.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Szerény tevékenykedésem a mai számban kissé talán túl erős tritika alá vétetett, a minek egy részről örülök, mert hogy társadalmunk egyik olyan oszlopos férfias közügyeink hathatós előmozdítója azt figyelmére méltatta, abból némi részben elismerést böngészek ki.

Nem tudom, mi jelenik meg e számban s milyen hangon, csak az esett értésemre, hogy lesz valami.

Nem szándékozom arra válaszolni, mert az ilyes házi perpatvar az újságolvasókat nem mulattathatja, csupán annak kijelentésére szorítkozom.

hiszen egy pillanatnyi szenvedés megszabadíthat tőle. Meggyorsítja lépteit és határozott léptekkel siet lakása felé. Feje lázasan ég az egymást felváltó gondolatok hatása alatt, míg ajkai dermedeznek a hideg havas szélről.

Oda ér kapujához. De ni! micsoda fekete tömeg az, mi elállja az ő útját. Botjával oda szúr, hogy megtudja annak mineműségét, amire egy fájdalmas sóhaj hangzik fel feleletül. Gyufát gyújt s bosszúsán látja, hogy egy 10—12 éves leány terjeszti felé könyörületet esdve inségtől kiaszott karjait. Ajkai elkékültek a hidegtől s hiányos rongyokba burkolt vézna teste egészében remegett. Valóban szájalom volt nézni így ezt az alakot s nem könyörölni rajta embernek lehetetlenség lett volna.

Arthur, így hívják a mi emberünket, még küzdeni látszik feltámadt könyörülő érzelmeivel, de végül is felnyitja a kaput s betolja azon a szenvedő gyermeket s megparancsolja az inasának, hogy vigye szobájába s gondoskodják addig róla, míg másnap a hatóság hivatalosan át nem veszi tőle. Amint azonban lakásába tért, nem bírt megszabadulni e képtől, folyton csak ez inséges alak lebegett szemei előtt s valami azt sugta lelkébe: mielőtt szándékozod végrehajtanád, tégy jót a szegénnyel!

Végre hosszas lelki küzdelem után engedett, esengetett inasának s bevezette magához a kis leányt. Ez a melegtől kissé magához térve, fuldokló zokogás között adta elő, hogy özvegy anyja betegen fekszik otthon, kis testvérkéi éheznek s ő egy kis kenyérért ment ki az utcára s néhány krajczárért, hogy a betegnek orvosságot vegyen. Azonban az emberek észre sem vették őt, mert bátortalanágában és szegénységben alig merte felnyitni száját s miután alamizsna nélkül nem mert haza menni, a hideg őt annyira elcsigázta,

hogy ha cikkirő úr nagyon nekem talál jönni, úgy az én közleményem értelmét és intencióját félre magyarázta, mert nagyon messze állottam, állók és fogok állni attól, hogy cikk író urat fölingereljem.

Abony, 1898. decz. 23.

Nemó.

MI UJSÁG?

— **Lapunk t. olvasóinak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!**

— **Lapunk jelen száma, tekintettel az ünnepre, hat oldalra terjed, amennyiben karácsonyi melléklettel is kedveskedünk a t. Olvasó-Közönségnek. A csatló előfizetési felhívást a közügy érdekében b. figyelmükbe ajánljuk.**

— **Karácsony.** Ma üli a kereszténység legnagyobb ünnepét, a megváltó Jézus Krisztus születését. Elvitázhatatlanul ez az esemény a világtörténelem sark pontja a melytől a többi történetek mind származtatnak a múltvilágban. Jézus Krisztus hirdette a szeretet legfőbb tanítását tanítványait s oly eszményileg tökéletes képét adta életével a tiszta erkölcsiségnek, hogy annál magasabbat a legnagyobb emberi ész sem volt képes kitalálni. A mai nagy ünnepen tebát tulajdonkép egy magasztos eszme is ünnepeztetik, mely vallás különbség nélkül az egész emberiséget érdekli, t. i. a legnemesebb értelemben vett humanizmus. — A karácsony előestéjén felállítani szoktunk a karácsonyfát az egyház tanításától kapja jelentését. Valamint Ádám az almafa gyümölcse által vétkezett, úgy az üdvözítő a kegyetlen megváltott. A megváltás gyümölcseit a karácsony fán függő ajándékok jelentik, a rajta alkalmas olt gyertyáskák pedig a mai éjjelen világra jött világosságát jelentik, mely minden embert megvilágosít. Karácsony estéjén ezenkívül még szokás a bethlehemi jászoly felállítását, melyet assisi sz. Ferenc kezdeményezett három évvel halála előtt 1223-ban — Karácsony napján éjjeli hajnali és nappali mise mondatik. E három mise Jézus Krisztus három féle születését jelenti, úgymint Máriától testben, lelki születését az igazak szívében és isteni születését öröktől fogva az atyától.

— **A számvevői állás.** Járásunk számvevői állására Képes József a központban eddig működött számvevő lett kibelvezve, a ki eddig is már ezen járás számvevői ügyeit a központban kezelte s a ki itt igen előnyösen ismert egyén.

hogy ha idejében nem jő a mentő kéz, ott fagyott volna meg a kapuban, a hova a szél metsző ereje elől menekült.

Mindezt oly ártatlan egyszerűséggel mondotta el, hogy Arthur szívében ismeretlen érzelmek kezdtek el zsilongni, mintha szemei egyszerre felnyitáltak volna! Neki fogalma sem volt ennyi nyomorról. Ő az élet gondjaival soha sem küzdött s ha a szegénységről volt szó, könnyen túltette magát azon a kérdésen is, azt tarva, hogy aki szegény, dolgozzon, segítsen magán; ha pedig nem képes rá, elartja a város...

Most azonban egyszerre oly megdöbbentő elevenséggel lépett elébe a nyomor, hogy ez a feledteté vele minden eddigi szándékát, mert e két az a jól eső érzés tölté be, a melyet ama tudat okozott, hogy megmentett egy életet az elpusztulástól. Teljesen azonban még most sem akart hinni a valónak. Hátha csak egyszerű pumpolásról van szó, talán az egész történet csak úgy van kigondolva, hogy alamizsnahoz juthasson, a melyet odahaza egy részeges szülő z nvedélyének kielégítésére fog fordítani.

Tűnődni kezdett. Eleinte nevetségesnek találta tervét, elakarva hitetni magával, hogy ostoba érzélgés egy ily nyomorék sorsa iránt annyira érdeklődni. De végre is egy jobb érzés kerekedett felül lelkében. Megparancsolta inasának, hogy fogjanak be a hintóba, mert ő maga akarja haza vinni a leányt.

Midőn a fogat előállott, az inas egy nagy kendőbe burkolta a leányt s miután az uraság beült, oda helyezte az ő nyílt parancsára melleje. A leány a kiállott izgalmak hatása alatt remegve húzódt meg az ülés sarkába s bátortalan hangon magyarázta meg szüleinek lakó helyét.

A jól táplált urasági lovak gyorsan a kijelölt helyre röpítették a fogatot s leszállva, Arthur a

— **Ruhakiosztás szegény iskolásoknak.** Karácsony böjtjén a helybeli rk. iskolások 35 frt. értékben szegény iskolás gyermekeknek a következő ruhadarabokat osztotta ki: 7 pár csizmát, 7 kabátot, 1 nadrágot és 3 szoknyát. Vajha többet tehetnénk e téren, mikor oly sok volna a segízendő!

— **Gyűjtés.** A helybeli „kath. olvasó egyesület” új házának felszerelésére a kath. közönség körében gyűjtést indított meg a múlt napokban, melynek eddigi eredménye a következő:

I. Természetben adományoztak: Rudnyánszky László 3 asztalt, Viz Zoltán 1 asztalt és 1 álló ruhatartót, Szombathy János egy diszes függő lámpát.

II. Pénzbeli adományok: Özv. Gróf Szapáry Lászlóné 20 frt, Huszár Antal apát-plebános 10 frt, Gulner Gyula országgyűlési képviselő 10 frt, Özv. Blaskovich Albertné 5 frt, Lukács Gyula 3 frt, Csupkay Ferencz 3 frt, Kubicsék János 2 frt, Dr. Györgyi József 2 frt, Vértés Ágoston 1 frt, Bartucz Mihály 1 frt.

A „kath. olvasó kör” ez úton is köszönetet mond az adakozóknak nagylelkűségükért! Ez alkalomból felemlítjük ama minden esetre érdekes tény, hogy Gróf Szapáry Frigyes dr. főrendiházi tag is kijelentette, miszerint tagjává akar lenni a kath. olvasó körnek!

— **Közgyűlési határozat és annak végrehajtása.** Úgy látszik, hogy nálunk a két dolog között nem mindig van meg a kellő kapcsolat. Legalább arra mutat az a körülmény, hogy tudomásunk szerint a közgyűlés határozata folytán második helyen elkészítendő lett volna a plebaniától a templomig vonuló átjáró. De míg a a négy közül három elkészült, addig ez még mindig csak terv marad. Csak nem azt várják az intéző körök, míg olyan időjárás nem jön, amely érvül fog szolgálni újabb halasztáshoz? A jelzett átjáró nem csak a lelkész hivatalt kényelmére lenne hivatva szolgálni, de a nagy közönségnek is, amely ezt az utat szokta használni, hogy rövidebben uton érhesse el célját. Reméljük, hogy a közel jövőben ki lesz pótolva a mulasztás s így a közgyűlési határozat nem marad pium desiderium!

— **A „Korcsolyázók Társasága”** f. hó 14-én tartott választmányi gyűlésében Temesközy Gerzson elnöknek az „Abony” című hetilap 33. számában közzétett lemondását tárgyalván, annak okait oly alaptalanoknak és a ráfogásokat oly kicsinyességeknek és gyermekességnek találta, hogy fölötta minden észrevétel nélkül napirendre tért s volt elnökének újból és továbbra is föltétlen bizalmat szavazott meg. A választmány határozatából Kovács Béla egyl. jegyző.

leány egy alacsony piczi ablakkal ellátott házikó hátsó részébe vezette. Az ajtónál mélyen meg kellett hajolni a belépőknek, mert a szegény házikónak igen alacsony volt a gerendázata.

Amint beértek a rossz levegőjű szobáskába, a melyet egy pislogó méceses tartott félhomályban, Arthur szeméi előtt az inség soha sem sejtett képe tárult elő. A búbos kályha patkáján vékony rongyokba csavarva didergett egy inségtől elcsúszott asszonyi alak. Szemei le voltak zárva, csak lélekzetvétele mutatta, hogy még él. Körülötte apró gyermekek sirdogáltak, egymáshoz bujva és egymást melengetve testökkel. A szobában alig volt egyéb bútorzat, mint egy rozszant pad és egy hibás lábú asztal; a föld persze padolatlan volt s csak még borzongatóbbá tette a fűtetlen lakás hidegségét.

Arthur szinte megmeredt ennyi nyomor szemléleténél. Szívében egy különös érzés kezdett mindinkább feltámadni, amelyet eddig nem ismert, de a mely fölrázta őt lelki zsibbadtságából. A leánynak intett, hogy maradjon ott s ne háborgassa a beteget s várja nyugodtan, míg visszatér s segítséget hoz.

Ezzel gyorsan visszatért fogatjához s belevette magát elrobogott.

Alig telt bele egy félóra, újra megállt a szegény házikó előtt Arthur fogata. Egy pápaszemes úri emberrel lépett ki a kocsiából, kezében pedig egy nagy csomagot tartott s maga vitte azt be a szerencsétlenek hajlékába.

A szemüveges úr orvos volt, aki megvizsgálván a beteget, a helyzetet súlyosnak találta ugyan, de nem olyannak, hogy segíteni még ne lehetne rajta. Megtette utasításait és azzal elment. Ekkor Arthur lépett elő. Oda ment a beteg asszonyhoz s eléje téve a csomagot, így szólt:

— Szegény asszony, maga jól imádkozhatott,

— **Felhívás.** Az abonyi „Korcsolyázók Társasága” a f. évi korcsolya idényre jégpályáját a Gróf Szapári-féle laponon létesítette. A belügyminiszterileg is jóváhagyott és megerősített alapszabályokkal bíró egyesület kebelébe lépni szándékozók akik az egyesületnek nem alapító tagjai két alapító tag ajánlatára a választmány útján az egyesület kebelébe felvételnek. Az alapító tagok névjegyzője Kovács Béla egyleti jegyzőnél bármikor megtekinthető. Tagsági díj 2 korona. A választmány határozatából Kovács Béla egy. jegyző. Temesközy Gerzson egy. elnök.

— **Tűzeset.** Tóth József gépész I. kerületben levő házában, a téli fűtés körül elő fordulni szokott vigyázatlanság következtében egy rakás szalma kigyuladt s elégett. A tűz fészkeről itélve a vigyázatlanság nem a ház tulajdonost terheli. A rakomány épület fákkal, gerendákkal össze keverve meglehetősen tűz anyagot szolgáltatott, mely azonban nehány lelkes tűzoltó, köztük Szabó Dániel, Mirtlik István s a huszárság által hamarosan lokalizáltatott. Faragó József járszerűen illetőségű pék segéd, bátor és fáradhatatlan közreműködéséért, Ten e közy Gerzson tűzoltóparancsnok ajánlatára az előjáróság által 2 frt jutalomba részesült. Kár, hogy a kíváncsiak sokaságától az oltók kellőleg nem fejthetik ki működésüket. Igen kívánatos volna, hogy ha azok, a kik egyáltalán nem éreznek magukban hajlandóságot az oltási munkálatokra, a tűznél meg sem jelenének; mert csak hátrányára vannak a tényleges működőknek. Itt megemlítjük, hogy ideje volna már az önkéntes tűzoltóság megalakulásának, mely által a tűzoltó szerek is rendezés alá jönnének, ámbár most a készség ellen alig ha lehet valakinek kifogása.

— **Halálozás.** Csépan f. hó 19-én meghalt Dévay Miksa plebános. A boldogult 1885-ben volt városunkban káplán s mint ilyenre még most is sokan kedvesen emlékeznek. Mindössze 54 éves volt!

— **Karácsonyi pásztorjáték.** Az új kécskei kath. Legényegylet Karácsony első napján este vallásos pásztorjátékot rendez.

— **Tűzeset.** Csák Károly rékasi lakosnak e hó 12-én este tanya épülete kigyuladt és leégett teljesen; valószínű, hogy az ott elrobogott vonat kéményéből származó szikrák idézték elő a tüzet. Biztosítva volt 200 frtig.

— **Venlég mint tolvaj.** Serfőző István ujszászi lakosnál e hó 18-án éjjelre egy ismeretlen vándorló kérte meg magát. Nyughatatlan álmai lehettek, nem tudott aludni, de meg munkához szokott két keze sem tudott nyugodni, így tehát éjjel 11—12 óra között észrevétlenül 4 drb. vaukost, 1 drb. új mellényt, 1 drb. asztalterítőt, 1 pár

hogy még idejében leánya az én utamba került s így figyelmeztet családjokra terelte. Nem vagyok jó ember, mert beismerem magam is, hogy önző voltam, akit mások sorsa nem érdekelt, aki csak saját élvezeteim után jártam. De most e karácsony este fordulatot okozott nálam, a szeretet ünnepe megtanultam szeretni az emberiséget, könyörölni az elhagyatottakon. Tudja meg, hogy az orvost én hívtam és én is fogom fizetni a gyógyszerekkel együtt, a melyekre szüksége lesz. E csomagban mindazon dolgokat megtalálja, a melyek családját emberibb viszonyok közé helyezik, amennyiben az meleg ruhákat és élelmet tartalmaz. Azon kívül fogadja ez erszényt a benne levő pénzzel s használja azt fel Isten nevében arra, hogy gyermekeivel együtt kiemelkedjen a nyomorból.

A beteg asszony erőlködni akart felemelkedni helyéről, hogy kezeit ajkaihoz vonva, megköszönje azt a sok jót, a melylyel az idegen úr elárasztotta őket, de Arthur így folytatá:

— Hagyja csak, nincs mit köszönnie nekem. Én ezzel csak régi adósságomat rovom le egy kis részletben, a melylyel mint vagyonos ember tartoztam a szegénységnek. Hálát adok a Mindenhatónak, hogy alkalmat adott nekem arra, hogy jót tehessek s így új célt lássak meggyűlölt életem előtt. Isten velők!

Arthur megfordult és megkönnyebbült szívvel hajtattott haza és soha sem érezte még egy karácsony estén sem szívében azt a boldogságot, mint most, a melylyel vissza adta neki a kedvet egy jobb élethez, a melyben megtanult használni az emberiségnek s mások boldogságában keresni önnön lelki nyugalmát. A nélkülözött család helyett egy nagy családot tett magáévá, az emberiséget s ennek körében meglelte életének nemes célját: **k ö n y ö r ü l n i a s z e g é n y e k e n !**

csizmát, 1 ócskább mellényt összesen 25 frt 70 kr. értékben elemelt emlékül. Most aztán nyoma veszett.

— **A levegő az iskolában.** Figyelemre méltó helyről kaptuk a következő megszívlelendő sorokat; Jól tudjuk azt, hogy olyan szobákban, ahol sok ember tartózkodik, ott hamar megromlik a levegő. Ujabban Carmelly angol orvos több falusi és városi iskolát megvizsgált s tapasztalta, hogy ott, ahol mesterséges ventiláló készülékek vannak, a szobalevegő romlottsága mindig csökélyebb, mint ott a hol csak természetes úton történik a terem szellőztetése. Az épület tisztántartása s a tanulók tisztasága nagy mértékben befolyásolja a levegőben levő bacillusok számát. Ha piszkos gyermekek látogatják az iskolát, akkor 1 liter levegőben 159 fertőző csira van, ellenkező esetben csak 63. Piszkos tanteremek levegőjében 1 literben 139 csira, a tisztán kezeltében 85 csira van. Az időjárásnak csak igen lényegtelen befolyása van a levegőben levő csirák számbeli mennyiségére. Ezért t. szülők! azon iparkodjanak, hogy gyermekeiket a lehető legtisztábban küldjék az iskolába, mert ez által igit nekik, mint a tanítónak igen nagy jót tesznek. Az iskolagondnok urak pedig azon legyenek, hogy nézzék mint s hogyan a arítanak az egyes iskolaszolgák.

— **A kiscsaják kirándulásaiban,** melyet a földművelésügyi miniszterium költségére a gazdasági egyesület rendeznek, az idén 7890 gazda vett részt. Legtöbb kiránduló volt Torontálvármegyéből (15 kiránduláson 1357 ember) és Bácsvármegyéből (9 kiránduláson 772 ember).

— **A tisztviselők jubileumi érme.** A császári jubileum érmei a tisztviselők számára is megjtek. Az érme teljesen azonosak a katonai bronz érmekkel, csak a szalagja két színű; vörös fehér.

— **Selyemtermelésünk.** Ebben az esztendőben Magyarországon 1.079,131 kiló selyemgubót termeltek, melyet az állam 851.609 frtért vett föl. A selyemtermelést legnagyobb mértékben Bács, Torontál, Temes, Krassó-Szörény és Tolna vármegyékben üzték.

— **A vásárok szaporítása ellen.** A kereskedelmi miniszter körlevelében fölszólította a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy ezentúl, ha a vásártartás iránt beadott kérvények elintézésére előtt megkérdezi a kamarák véleményét, jelentésükben azt is mondják meg, hogy a vásárnak valamely községben való megengedése milyen hatással lehet a környéken levő nagyobb városok fejlődésére. A miniszternek ugyanis az a véleménye, hogy az alárendelt jelentőségű vásárok, különösen, ha egyazon vidéken sűrűn tartják, megakadályozzák a nagyobb vidéki városok fejlődését és éppen ezért a nagyobb vidéki városokban szeretné a vásárokat koncentrálni. Ezzel aztán alaposan tönkretenné a miniszter ur a vidéket — a városok kedveért.

— **Az állatorvosok államosítása.** Élénk tárgyalások folynak most az arra hivatott körökben, hogy egy már régen vajudó kérdést valósítsanak meg, t. i. az állatorvosokat államosítsák. A földművelésügyi m. kir. miniszter most felhívást intézett az összes vármegyékhez, melyben az állatorvosok összeírását és azok javadalmazásáról és egyéb körülményeiről részletes jelentést kér.

CSARNOK.

Egy virtuóz hazug.

Greif Flóriántól.

(Folytatás.)

Kelemen pedig nyugodtan engedte magát a kihallgatásra vezetni, szilárdan állott előbbeni kijelentései mellett s az ő modora és elfogulatlansága által ismét annyira imponált a királynak, hogy ez őt ismét szabadon bocsátotta volna, ha nem járul ahoz egy új mozzanat. Frigyes Vilmos Bork tábornokot, akiben teljesen bizott, Bécsbe és Drezdába küldte, hogy mindkét udvar elé terjessze leplezetlenül a dolgot és a fölül tudósítást szerezzen. Természetesen mindkét oldalról erősen állították, hogy ily iszonyatosságok eszökben sem volt és Jenő herceg még nyomatékkal hozzáfűzte, hogy elbámolt a rendkívüli ügyességen, a melylyel a szélhámos az ő kezeirását utánozta. Erre Katsch miniszter maga egyedül vette elő a foglyot és kinzással fenyegette őt, ha nem vonja vissza följelentéseit és be nem vallja a csalást. Ez hatott. Kele-

NYILTTÉR.*

Abony város m. t. közönségéhez.

Van szerencsém Abony város m. t. közönségének egy Sebők B. czeglédi nyomdatulajdonos és alulírott között felmerült ügyet a következőkben hozni b. tudomására:

Ugyanis engem f. év május havában, mikor üzletemet megnyitottam, Sebők Béla ur felkeresett, hogy egyezkedjen ki velem és pedig oly formán, hogy ő nekem a május elsején megindított „Abony” czimű hetilap tulajdonjogát átadja (amelynek átvételekor csak 18 előfizetője volt) és egy bizonyos összeg lefizetése mellett írást adott, hogy amíg Abonyban üzletemet tartatom, semmiféle munkáért nem jön Abonyba, nemcsak hogy nem jön, hanem városi, hitközségi, és egyleti, szóval semi féle munkát az esetben sem vállal, ha ezt Czeglédre küldik is hozzá.

En jöhíszemüleg, mint békességet szerető és senkinek kárt nem okozó ember, belementem és őt kifizettem: s ő mit tett velem szemben? Nem tartva meg írásban és tanuk előtt kötött szóbeli egyezségünket és persze egyezségünket elhalgatva, folytonosan dolgozik egy hitközségnek és egy bizonyos társulatnak, ami véletlenül tudomásomra jött.

Miután jogorvoslást keresve törvényhez kellett folyamodnom, a mely előtt bizonyitanom is kell, e czélből fölkerem az említett társulat tisztviselőjét, aki a nyomtatványokat rendelte, hogy sziveskedjek e bizonyítékokkal ügyemet elősegíteni, de válasza az volt, hogy „semmi köze a dologhoz” és így bizonyítékok nélkül természetesen jogos követelésem kérdésessé vált, mert megjegyzem, hogy egyezségünk szerint, ha azt Sebők Béla ur meg nem tartja, tartozik nekem egy bizonyos összeget fizetni.

Sőt azt is megteszi Sebők Béla ur, hogy idejön és egyeseknek fölajánlja, hogy díjtalanul készít nyomtatványt, csak hogy neken ártatlan.

Ezek után a m. t. közönség ítélete alá bocsátom Sebők Béla ur eljárását irányomban. Akármit döntsön is a törvény ez ügyben, még azon esetben is, ha kellő bizonyítékok hiányában sem találnék kellő kártpótlást egyességünk főnebb jelzett kijátzásáért, az erkölcsi vesztes csak Sebők ur lehet. A helybeli m. t. közönségben pedig legyen szabad biznom annyira, hogy tekintetbe veszi ügy szerződésünket, mint főleg azon körülményt, hogy Abony városának adófizetője vagyok s mint ilyen megérdemlem lelkiismeretes munkálkodásommal pártolását annál inkább, mert a helyi nyomdának előnyeit veszélyeztetné az által, hogyha még a helyi felmerülő munkákat sem kapná meg a helyi vállalkozó!

Szerdahelyi János
nyomdatulajdonos.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a SZERK.

Szerkesztői üzenetek.

Tizenhármás. Helyben. Köszönet a b. küldeményért. Válaszunk a következőkben adjuk meg: 1. B. műve rutinnal irónőre vall, de nem használhatjuk, miután egész regény terjedelmével bír. Nekünk tárca-darabokra volna inkább szükségünk, a melyek egyszeri közléssel véget érnek. Kérjük, ha terhére nem lenne, ily irányban szerencsétlenül lapunkat. A mostanit b. rendelkezésére bocsátjuk, miután másféle lap jó hasznát veheti. 2. Lapunknak eszéjébe sincs jelenleg megszűnni, sőt új erővel megy neki az új évfolyamunkat. A mostani b. egyéneket sikerül megnyerni támogatásra a szerkesztőnek, akik áldozatkész működését jelentékenyen megkönnyítik s a közügyre nézve értékebbé teszik. Elbárázunk, hogy né mely részről nem egész jó-akarattal tekintik e válatatot, de mi arról nem tehetünk. Hogy egy — bár drasztikus — de igen megszokott példabeszéddel éljünk, a „kutya ugat és a — karaván halad.” Mi is haladunk tovább azon úton, melyet elveink elénkbe szabnak s azt hisszük, hogy utunkban mindazok követni fognak, akik nem személyi kultuszban keresik a közügyek felvirágzását, hanem az igazság rendíthetetlen érvényesítésében. Különbözik pedig ellenkezőleg több kedvező jelenség oda mutat, hogy az „Abony”-nak mindinkább sikerül magára vonni a közönség érdeklődését, mi pedig még csak most melegsünk be lassankint a komoly intencióval kezdett vállalkozásunkba s ha Isten is úgy akarja, mint magunk, mindinkább meg fogunk felelteni a helyi laphoz kötött jogos várakozásoknak. 3. A római grófságot a római pápa adományozza nem csak egyházi egyéneknek, de világiaknak is és tudunkkal nincs születési előjogokhoz kötve, hanem inkább a dolog természete szerint egyházi téren szerzett érdemek elismeréséül adatik. 4. Az „Erd—Nor” neve hivatalos titok, annyit elárulhatok, hogy nem helybeli. 5. V. Gy. fővárosi író, aki most újév után fog kiadni Budapesten egy verskötetet. Üdvözlét!

N. V. Gomba. Intézkedtünk. Üdv!

Egy elégeietlennek. Helyben. Szívesen kijelentjük, hogy a „kereskedő ifjak báljái”-nak sikere nemcsak anyagilag, de erkölcsileg is nagy volt. A lap szűk tere folytán tett rövidítés miatt maradt ez ki, miután tulajdonképpen az anyagi siker nagysága mértéke egyszersmind az erkölcsi is.

T. I. R.-Palota. A lapokat megkaptam. Köszönet a figyelemért. Érdekléltem olvastam a szép zárandoklat leírását. Üdvözlét!

HIRDEÉSEK.

A SZÁNTHÓ-féle kiirtott erdőföldből, mely a **bicskei-útra** jár véggel

két hold

SZABADKÉZBŐL ELADÓ. — Értekezhetni lehet a tulajdonos

BIRÓ ISTVÁN
erdőőrrel.

men végre beismerte, hogy minden hazugság és kegyelemért könyörgött. Csak a király volt még mindig gyanakodó. A vallomást ő csak kényszerítettnak tartotta és azt hitte, hogy Kelemen az általa vádolt bécsi és drezdai udvarokat ezáltal arra akarja hangolni, hogy őt visszavegyék. E gondolatától üldözve, a legtekintélyesebb emberekből oly sokat elfogatott, hogy Spandau várában egy zárka sem maradt üresen. Egy valóban üdvetlen zavarodás támadt. Az elfogottaknál talált levelezések folytán még sok más, a Kelemen féle ügyvel semmi összefüggésben nem álló szabálytalanságok is napfényre jöttek, a minek folytán oly emberek, mint Kamecke és Blaspiel ministerek kibuktak és kiutasítottak és még a királyné főudvarmesternéje is egy évre Spandauba került.

De Beesből és Drezdából is jöttek most komolyan kutatni a Kelemen féle esetet. Megegyeztek a királylyal, hogy Kelemen Berlinbe vezették és Voss császári residens és a szásválasztói Vilmos részt vesznek a kihallgatáson. A többek között még Kelemen három fő említett ismerőse, Heidekamm báró, Bube titkár és Lehmann weimári residens is bevonattak a kihallgatásba. Ezek vallomásai folytán teljes világításba helyeztetett a dolog, miután már egy egész év eltelt a kihallgatás alatt. A király utolsó kétségének is végül el kellett enyésznie, miután az ő jelenlétében kényszerítették Kelemen a király kézírásának utánzására és ez oly meglepően sikerült, hogy Frigyes Vilmos maga is alig tudta a hamisítást az eredetitől megkülönböztetni.

Decz. 16-ikán volt a végkihallgatás, a melyben Kelemen vallomásának megerősítésére késznek nyilatkozott az ur vacsoráját is felvenni. Lehmannt kérte is bocsánatért, hogy őt szerencsétlenségbe keverte: ez jobbát nyújtotta neki és kérte a királyt, hogy ajándékozza meg az élettel, mert tudatlanban cselekedett és a mellett semmit sem nyert. Frigyes Vilmos lényegileg Kelemen előbbi feljelentéseinek valótlanságáról meg volt ugyan győződve, de hogy az egész tiszta koholmány legyen, még mindig nem tudta elhinni. Ő még mindig egy bizonyos, nála különben szokatlan jóindulatot mutatott a vádlott irányában és addig halasztta az ítéletet, a míg csak lehetett. Nagyon valószínű, hogy meg is kegyelmezett volna neki, ha a rágalmozása folytán súlyosan megbántott udarokra való tekintet ezt megengedte volna.

A porosz büntető bíróság ítélete „az e dologhoz kinevezett bizottság” szerint 1820. jan. 20-ikáról van keltező. Kelemen elítéli ez „az ő jól megérdemelt büntetésére, másoknak pedig példaadására és elrettentésére,” hogy egy dögtaligán vitessék a vesztőhelyre, de útközben két helyen a városban tüzes fogóval karján megcsipessék és aztán kötélhalálra ítéltessék. Még keményebb büntetés sújtotta az ő czinkostársát, Lehmann, mert ez mint született porosz, a királynak alattvalója volt; ez is tüzes fogóval csipettetett, aztán pedig lefejezték s fejét egy karóra tűzték, a testét pedig négy felé vágták. Heidekamm bárót végre, aki Kelemennek szintén híreket hordott és a király felsége ellen „disztelen, a legnagyobb mértékben menthetetlen beszédekét követett el.” arra ítélték, hogy „a hóhér kétszer üssön a fejére, aztán a porseprűvel kapjon három ütést és a peitzi várba életfogytig bezárassék. A negyedik büntetés, Bube hadi titkár, az ítélet meghozatala előtt fogságában megmérgezte magát.

1720. Apr. 8-ikán hajtották végre Berlinben az ítéletet, miután a bűnösök nappal Spandauból a fővárosba hozattak. Kelemen az ő bűnbánó beismerését nem csak egy igen becsbe tartotta francia nyelvű írásba foglalta, hanem a vesztőhely felé vezető útra (a mely a városon kívül feküdt) a néphez beszédet is tartott, a melyben a kapzsiságot és nagyravágyást hozta fel az ő eselszövényei rúgóúul. Hogy miként gondolta ő vállalatának kimenetelét, hogy pénz- és tisztelethez jusson, az nem lett ösmeretessé. Ez ember nem közönséges ravaszága mellett föltehe, hogy éretten megfontolt és okosan kiszámított tervet tűzött ki maga elé.

Frigyes Vilmost a kalandor ügyessége annyira meglepte, hogy így szólt: „Ez az ember rendkívüli képessége folytán teljesen boldogulhatott volna nálam, ha becsületes fizető lett volna.” A király a mély benyomástól, melyet reá az esemény tett, soha sem lett egészen ment, a bizalmatlanság egy árnya megmaradt az ő legmélyén életének egész idején és még soká, soká Kelemen kivégzése után látható részvétel beszélt róla. E virtuóz hazugnak talán senki sem őrzötte meg oly sokáig és alapjában jóakarattal emléktét, mint I. Frigyes Vilmos, a kinek ő oly sok nyugtalan órát szerzett. (Vége.)

Huzás már 1899. január hó 4-én.

MINDEN SORSJEGY MIND A 6 HUZÁSRA JÁTSZIK

6 HUZÁS **6 HUZÁS**

WISÁGIROK SORSJÁTÉKA

100.000 KORONA

5 a 20.000 KORONA STB. STB.

EGY SORSJEGY ÁRA 1 KORONA

NYEREMÉNYTÁRGYAKAT KJVÁNTRA 20-3 LEVONASSAL KÉSZPENZREN VISSZAVÁSÁROLJA A VÁLLALAT.

PESTMEGYEI ABONYI TAKARÉKPÉNZTÁR
LAPUNK KIADÓHIVATALA.

Sorsjegyeket ajánl:

KARÁCSONYI MELLÉKLET

Városunk szegény ügye.

Minél lázasabbá válik az emberiség munkája a művelődés nagy útján, annál nagyobb súlyt kell fektetnie a társadalomnak arra, hogy megvédelmezze az embertelen sorstól azokat, akik tehetetlenségükben az erők segélyére szorulnak.

A mai társadalom a kereszténység nagy elvein van felépítve s nagy hiba volna, hogyha elfeledné az evangéliumból feléje hangzó isteni intelmet: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat,“ Felebarátunk pedig minden ember. De ha tisztán a természeti bölcsészét alapjára helyezkedünk is, maga a józan ész elénkbe írja, hogy a saját fajbelicinknek gondját viseljük és mentjük meg azokat az oly szenvedéstől és pusztulástól, a melyen segíteni tehetségünkben áll. A pogány Seneca már az ókorban így ír: „Maga a természet parancsolja ember társaink javának előmozdítását; rabszolga-e valakí, avagy szabad polgár, született nemes, vagy szabados, mit változtat ez a dolgon? A hol emberről van szó, ott helye van a jótékonyagnak.“ (De vita 6.)

Midőn azon szent napokhoz közeledünk, a melyeken a kereszténység legfenségesebb ünnepét, a végtelen isteni szeretet csodálatos tényét ünnepli, másrészt pedig a tél mindinkább érezteti a szegénységgel a vele járó kereset nélküliség folytán az ő zordon-ságát, nem mulaszthatjuk el, hogy ne foglalkozzunk városunk szegény ügyével,

Szeretném ha e dolog tárgyalásakor polgártársaim kivételt tennének s ne abhorreálnák ezt már a priori, mint olyat, a mely esetleg újabb közmegeterhelést involvál magában; mert hiszen, ha van nemes, igazi emberies idea, úgy az bizonyára az igazi szegénység, gyámoltalanság segélyezése. Aki nek ez iránt nincs érzéke, annak lelkiállapota már igen szomorú, mert azt teljesen uralja az önzés, úgy hogy attól nem tud tisztán látni és nem bír felemelkedni ama magaslatra, a melyet piedesztálként emel az embernek szellemi része az ő számára...

Városunkban ha szétnézünk, be kell ismernünk, hogy vajmi kevés az, amit eddig a szegények ügyében tettünk. Itt ott fellobban néha egy-egy szalma tűz, mely arra mutat, hogy van érző szív a polgárság kebelében, csak hogy hiányzik a rendszer, mely ezt a nemes érzelmet tökéletesen és állandóan kamatoztatná a társadalom nyomorultjainak javára. Ily üdvös mozgalom volt például tavaly télen az, melyet közéletünk egy előkelő tagja indított meg szegény iskolás gyermekek felruházására s a mely 100 frtnál nagyobb összeget eredményezett. Az idén e tekintetben már nem történik semmi, mert a legutóbbi gyűjtés farsang volt a társa-

dalmi életnek ily czélok tekintetében szerzetlensége folytán visszarettenti azokat is az ily dolgoktól, akik a jótékonyág fellesztésében különben lelki örömet tudnánk találni. Vannak sokan, tudjuk bizonyosan, akik szívesen áldoznának jótékony czélokra, de miután nincsenek abban a helyzetben, hogy a valódi szegényeket megismerhetnék az érdemtelen munkakerülőkötől, vissza vonják azt a kezet, mely áldást árasztthatna kedvezőbb viszonyok között maga körül.

Szervezni kellene tehát társadalmunkat a jótékonyág rendszeres gyakorlására; így lenne csakis a helybeli szegény ügy oly gondba részesítve, a mely megnyugtathatná lelkiismeretünket s úgy lenne megadva az alkalom mindenkinek, hogy állapotához mérten a humanizmus felséges munkájához állandóan hozzájáruljon.

Vesünk még alkalmat magunknak arra, hogy e tárgyról külön előadjuk szerény nézetünket, most legyen elég csak egy indítvánnyal lépni fel: Legyen a község kezdeményező a jótékonyág terén s állítson fel egy kis népkönyhát valahol, talán a szegényházban, a hol meleg szobában bizonyos csekély ételben részesítenének azokat, akiket egyelőre a reászorulók nagytömegéből az előljáróság bizonyos számban arra érdemesítene. A szegényház alapja ugyanis oly csekély a segélyzendők nagy sokaságához képest, hogy az csak kis mértékben képes a nyomoron enyhíteni. A mint értesültünk, ott 13 krnyi összegből táplálnak naponként egy egyént; a népkönyhánál egyelőre például felvenne a község tíz szegényt a téli 6 hónapra s fordítana egynek élelmezésére 10 krt, ez havi 30 frt kiadást jelentene, a mi talán nem okozná nagy megterhelését a közpénztárnak. Ha csekély lenne is a kezdeményezés az ő méreteiben, de egy eszme lenne megpendítve ez által hivatalosan, mely magára vonná a társadalom figyelmét s teremtene emberbarátokat, akik felkarolva az ügyet, apostolaivá válnának ennek és gyorsan virágzásra emelnék! Találkozna e téren a társadalom minden osztálya, mert az emberiség érzete mindnyájunkkal közös s ekkép közelebb hozatnának az emberek egymáshoz. A szegény osztály megtanulná belsőleg is tisztelni a vagyonosabb osztályt, látva benne maga iránt a jóakaratot, a vagyonos osztály pedig közvetlenebbül látva a nyomort, megtanulná kellőleg méltányolni a szegénység küzdelmeit s jobban igyekezne érvényesíteni saját körében is az „élni és élni hagyni“ humánus elvét!

A legújabb szeszforgalmi adóról.

Erről az idei XVI. t.-c. intézkedik s 1899. évi január elsején lép életbe.

A szeszforgalmi adó mindennemű égetett szesz folyadék után fizetendő és pedig minden hektóliter és a hivatalos száz fokú szeszmérő szerint minden szeszfok után 15 kr.

Azonban nem esik adó alá az a szesz, amely likőrök, puncseszenziák és egyéb szesz folyadékok előállítására fordítatik.

Az öt ezer hektoliterfoknál kisebb mennyiségben szállított, vagy a szeszfőzde, annak háznépe és munkásai által elfogyasztott szesz után az adót a szeszfőzde, vagy szabadraktár vállalkozója, az égetett szesz folyadék beszerzésénél a cikkek átvevője köteles az adót megfizetni. Ezek a rendes adó módjára hajtathat be.

A községi előljáróságok kötelesek az ezen törvény határozmányainak végrehajtására hivatott közegeknek hivatalos eljárásukban haladék nélkül segédkezet nyújtani, a hivatalos eljárásnál folytonosan jelen lenni, a szükséges jegyzőkönyveket és okmányokat aláírni és egyáltalában minden törvényes segélyt szolgáltatni.

A bejelentés a szeszfőzde vállalkozójának kötelessége

A szesz forgalmi adó fizetésére elégedő biztosíték mellett hitel engedélyeztetik, az adóköteles kérelme folytán a negyedik hónap utolsó napjáig, illetve az egyik év szeptember elsőjől a másik év aug. 31-ig. De e kedvezményből ki vannak zárva mind azok, akik nyereségvágyból elkövetett (rablás, lopás, sikkasztás, csalás) bűncselekmény, esempészkedés, vagy pénzügyi kihágás miatt elmarasztalva voltak, vagy csőd alatt állanak.

Aki valamely esedékes hitel részlettel adós marad, az több hitelezést nem nyer, sőt rajta az összes tartozás végrehajtás utján a késedelmi kamatokkal együtt behajtatik.

Akik égetett szesz folyadék kimérésével, vagy kis mértékben való előállításával foglalkoznak, valamint azok, akik olyan ipart folytatnak, amelyhez égetett szesz folyadékot használnak fel, kötelesek már 1898. évi december hó első napjától kezdve olyan feljegyzéseket vezetni, a melyekből az általuk beszerzett és előrúszított, vagy kimért illetve felhasznált égetett szesz folyadék mennyisége kivehető legyen. Ezek a felek, valamint mindazok, akik az ország határától 15 kilométernyi távolságon belül laknak, öt liter alkoholt meghaladó égetett szesz folyadékkészlettel bírnak, tartoznak a beszerzést számlákkal, vagy más fedezeti okmányokkal igazolni.

Ez a rendelkezés azokra a községekre is kiterjeszhető, amelyekben égetett szesz folyadékokkal nagyobb mérvű esempészkedés üzetik

A pénzügyi közegeknek joguk van e tekintetben a hivatalos szemle megtartása végett az égetett szesz folyadékok tartására, árulására és felhasználására szolgáló helyiségekbe nappal, sőt az üzletfolyama alatt éjjel is, bemenni és ott tartózkodni, sőt valamely községi előljáróági közeg, vagy más hatósági személy jelenlétében bármikor is. Őket hivatalos eljárásukban akadályozni nem szabad s kötelesek a vállalkozók, vagy helyettesük a pénzügyi közeg felkívására okmányaikat előmutatni és szükség esetén térítvény mellett át is adni. Ugyanezek a pénzügyi közegek kihágás esetében a könyveket is megtekinthetik s lefoglalhatják.

Akik a pénzügyi közegek ezen jogos eljárásának ellenszegülnek: 10 forinttól 1000 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Aki az ilyen adótárgyakat az alatt az idő alatt, míg a pénzügyi közegek hivatalos eljárása tart, az említett helyiségekből, vagy tartályokból titokban elvisz, vagy megsemmisít, vagy minőségükre nézve oly módon átalakít, hogy az adótárgyak ez által a szeszforgalmi adó alól elvonatnak; ezért a kihágásért, valamint annak megkísérléséért is, szabályellenesen elvitt, vagy átalakított tárgytól járó szeszforgalmi adónak négyszeres ésszegétől annak nyolcszoros összegéig terjedhető pénzbüntetés alapjául szolgáló adóösszeg teljes biztonsággal megállapítható nem volna: húsz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik.

A bejelentés elmulasztása, vagy a valótlan bejelentés szintén az adó négyszeres összegétől nyolcszoros összegéig büntetettik. Ha az adóösszeg meg nem állapítható: öt forintól ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetés alkalmazásának van helye.

A szabályellenességeikért egytől száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek azok a felek, akik égetett szeszes folyadékok nagyban való eladásával, ilyeneknek kimérésével, vagy kis mértékben való elárúsításával foglalkoznak, valamint akik olyan ipart folytatnak, amelyhez égetett szeszes folyadékot használnak fel: ha az elrendelt feljegyzéseket nem vezetik, vagy nem pontosan vezetik.

Mindazok a személyek, akik 1899. évi január hó első napján olyan égetett szeszes folyadékkészlettel bírnak, mely összesen 10, illetve 5 liternél több alkoholt tartalmaz, kötelesek 1899. évi január elsejétől számítva három napon belül e folyadék mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azt a községet és helyiséget, melyben ez a folyadék tartatik, az erre kijelölt pénzügyi közeget írásbellel bejelenteni.

A szeszfőzők és mindazok, akik égetett szeszes folyadékkal kereskedést űznek, ilyeneket kimérnek vagy kis mértékben elárúsítanak: kötelesek 1899. évi január elsejétől számított 60 nap alatt égetett szeszes folyadékkészleteikre nézve azoknak szerzését, vagy a szeszforgalmi adó lerovását kimutatni.

Ezen bejelentések elmulasztása az adó négyszeres összegétől nyolcszoros összegéig terjedhető pénzbüntetéssel, a bejelentésben foglalt változások 2 frittől 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek.

Ezen törvény által a szesz italmérési adó megszüntetik, de az állami italmérési jövedékről szóló 1888. XXXV. t. cikknek a kimérésnek és kis mértékben való eladásának engedélyezéséről és az italmérési illetékről rendelkező része tovább is érvényben marad.

Az év gazdasága.

A jó gazda, amikor befejezte munkájának egy-egy sorozatát, visszatekint, hogy meglássa, mit miként végzett. Ez a visszatekintés adja meg az alkalmat arra, hogy hü képet adjunk az ország vagyoni gyarapodásáról. Sajnos, a befejezéshez közeledő 1898. évről szólva, csak szomorú eredményről számolhatunk be. A gazdaság minden ágában keserű esélődésre ébredtünk, egyik rossz esztendő követte a másikat. Rosszul indult minden: mezőgazdaság, ipar, kereskedelem. Azok a csapások, melyek bennünket az 1897. év folyamán érték, méltók arra, hogy a jelen évben is megemlékezzünk róluk, mert hiszen azok hatása átnyulik a folyó évre is. Mezőgazdaságunk az előbbi években válságosabb helyzetben nem volt, mint most. Rendezetlen gazdasági viszonyaink, melyeket az előző évek minimumra leszorított gabona ára igen érzékenyvé tett, a régóta tapasztalt rossz időjárás folytán beállott súlyos termésmennyiség és végtelenségig elcsigázott. Lényeges apadást látunk terményeink értékesítésében. Gabonakivitelünk érteke egy év alatt 50-ről 36 millióra esett le, a behozatal ellenben mintegy 5 millióval emelkedett. Az elmúlt évben csak a buza és sertés exportunknál 40—50 millió hiány mutatkozik. Ezt a folyó év sem ütötte helyre. Marhatenyésztésünk sem mutat hat fel kedvezőbb eredményt. Kivitelünk csökkent az irányban is. Óriási még mindig a sertésvész pusztítása is, mert egy év alatt 514000 állat esett belé s ezek közül nem kevesebb, mint 360000 hullott el. Hány milliónyi kár ez! A sertésvész a legtöbb gazdának és kereskedőnek csak fokozta a a válságos évek megpróbáltatásait. A baj végighuzódott már az egész országon, s orvosságot még eddig nem sikerült feltalálni.

Ilyen szomorú jelenségekkel találkozunk egyébként az ipar és kereskedelem terén is. A csökkent gabonakivitel megapasztotta a kereskedelem forgó tőkét. Az előállított gyári, ipari termékek nagy része raktáron maradt, vagy óriási kockázattal kerül piacra.

A szegény ember élete megdrágult, a kisgazdák nem tudnak pénzhez jutni, mert a magas buza-árak daczára sincs eladni valójuk. A vásárlási kedv tehát csak a legsürgősebbre szorult. A kamatláb emelkedése és a vállalkozó kedv csökkenése sok egzisztenciát tett tönkre és vidéki kereskedőink csak nehezen bírják magukat fentartani, sokan pedig beszüntették a fizetéseiket a rossz inkassó miatt.

Dióhéjban ilyenek voltak az év gazdasági

viszonyai, csupa kedvezőtlen, szomorú körülmény, mely azonban, sajnos, hiven visszatükrözteti az év lefolyását. A magyar közgazdaságnak minden ága megsínylette ezt a két utóbbi esztendőt, amelyet mindenki a súlyos korszakok közé fog sorolni. De most az új év küszöbén állunk, elvégeztük a számadást, nézzünk tehát bizalommal a jövőbe, mely talán jobb lesz, mert jobbnak kell lennie, sokkal jobbnak.

Ujhelyi Manó.

A kinevezett irnok.

Irta: Pap Péter.

Nyájas olvasóim azt gondolják, hogy az irnok oly része, parányi kerek egy hivatal gépezetének — aki ön akaratából — maga elhatározásából ir. Pedig az irnok legtöbbször principális — irnoki nyelvezeten szólva — az Örege akaratából ir. — „Öreg” a neve, még ha 20 évvel ifjabb is irnokánál.

Egy rendes irnok a maga jó szántából csak akkor ir, ha már szerelmes vagy váltóképes lett. Ha szerelmes lett, búsan neki hajlja fejét az unterlátnak — így nevezik azt a csomó pakoló papírt — amely asztalán — mint futó — sze ényen elterül.

Azonban ne siessünk a dolgokkal.

Ezen különben nagyon is érdekes témát egy ily szerény igényű vidéki lapban, mint a miénk, úgy sem lehet kimeríteni, mert a társadalomnak e szétszórtan élő, mindenütt feltalálható válfaja nagyon is különböző: egyénisége, lelkülete, műveltsége a hány, annyi elbirálás alá eshet.

Itt most e sorok elé helyeztem czím szerint a kinevezett irnokról akar szó lenni. Milyen lehet hát egy kinevezett irnok? Különbözhet az valamilyen a nép bizalma által hivatalába helyezett irnoktól? — Óh igen!

Amíg a közbizalomból megválasztott irnokkal mindig éreztetik sőt éreztetik is az Ő választói a közbizalom soha vissza nem hálálható tényét, — addig a kinevezett irnok érzi a közönségtől való teljes függetlenségét, — izoláltságát. Mondja hát valaki, hogy a kinevezett tisztviselőnek nincs önérzete, nincs függetlensége?

Hiszen ezt az érzést egy kinevezett irnok még álmaiban is átéli.

Amott az utca szegleten jön felénk egy szikár arcú, magas termetű — ne restelkedjünk, mondjuk őszintén — Úr, akinek minden lépése, mozdulata elárulja, hogy — sorsával grófi módon meg van elégedve.

Fiatal még, szüleinek nagy öröme a harmadik korosztályon szerencsésen most esett túl, erősen megnőtt bajuszán a gondosságnak, a rendnek szilárd jellemű egyénisége domborodik ki, tekintetét magasan az emberek felett hordja — nem tekint sem jobbra, sem balra.

De hisz ismeretlen még, hivatalát pár napja hogy elfoglalta — kire tekintsen!?

Ha köszöntik, miben sem véve — csekély fejbőlintással fogadja azt, sárga keztyűs kezét kalapjához sem érinti, bár bensőleg felettebb örvend — hogy már észrevették az ő mindenestre érdekes személyét.

Első ismerettségét a borbélynál kezdi, meg kell magát stuccoltatnia. Jó helyre akadt! Hiszen Midásnak is az vála veszte — borbély a fecsegte ki, hogy — számár fülei vannak.

Itt aztán alaposan kikérdezik kiletét, származását, hogy szülei élnek-e? hol laknak? Volt-e már katona az irnok úr, tud-e zenélni?

Mindenre megfelel szaporán:

Nagy Vendel a neve, Kenessére való, szülei élnek, módos, vagyonos falusi népek; katona volt és pedig egy éves önkéntes, közbe volt kispap — hittérítői kiküldetésben is járt. Zenél is és pedig fúvó hangszerezen t. i. füttyül.

Elég. Másnap már fél község tudja, hogy a kinevezett irnok megérkezett, itt van, igen csinos, művelt fiatal ember, akinek a volt irnok nyomába sem léphet — szóval lányos mamáknak öröme nagy.

Azonban tekintsünk be a hivatalba is, ahol irnokunk pályafutását kezdi.

Reggel pont 8 órakor már ott ül asztalánál. El van foglalva, cigarettát sodorint. Ezt már egyébként is minden jóra való tisztviselő úgy cselekszi, hogy mielőtt munkába fogna, rágyújt. Oly dolog ez, mint mikor a paraszt fel kel, — két öklével megdörzsölgeti szeméit, hogy tisztábban láthassa a hajnal hasadtát, — az irnok meg a füstfellegek aromás illata alatt hivatalos komoly arcot nyer s a tudomány legott agyába szökken.

Nagyokat szippant. Kezdődik a munka. Előtte egy iv papír üres, egészen tiszta — segít rajta, hogy ne az legyen. Tegnap már megpróbálta ezt a dolgot nyélbe ütni, de rá esteledett, most korábban hozzá fog, az lenne a kitűzött cél, hogy egy meghozott végzést tegyen át más hatóságához kézbesítés végett. Karezol, serezeg a toll, gyorsan halad a sima papíron — hiszen csak fogalmazvány lesz, a szép írásra mi gond sem lesz itt fordítva. Kisérjük figyelemmel. Kezdi: „A budapesti székesváros tanácsnak.” Ez hibás, kihúzza. „A fővárosi tanácsnak. Budapestén.” Mormol magában: „Ilyenformán mondta valahogyan a principális — de még sem így.” Keresztül húzza, próbálja így: „A székes főváros tekintetes tanácsának. Katona ügyosztályhoz. Budapestén.”

Amint így szaporán megy a fogalmazás — kopogtatnak egész ökölrel az ajtón.

— Szabad! kiáltja torkaszakadtából — a kint lévő iránt érzett teljes fölényvel.

Vidékről jött panaszos ember túródik be az ajtón, alázattal köszönt be. Egészségére kívánván tekintetes uramnak az écczakai nyugodalmat — ha vót!

— No csak szaporán, a dolgozra, panasza van azt tudom, különben nem mászkálna itt — adja elő mit akar, honnan jött!?

— Nem ögyebet megkövetem alássan a tekintetes Uramat, hát a szomszédom bepanaszolt engem a törvényszéknél, hogy a vonigó * amit még az apától örököltem, az övé volna, pedig mögesküszöm az élő Istenre, hogy az a vonigó kéröm alássan a tekintetes uramat, az enyém, azt a sárga rézből való pántot is már én csináltattam rá, mert a fiam a Pista gyerekek e törte vót, oszt most kéröm alássan a tekintetes uramat, a jegyző uram is aszonta, hogy hajja ked-e István gazda, azt a vonigót oda kell adni Turi Janinak, mert a törvény is oda ítélte majd zsandár mén érte, ha szép szörivel ki nem adja. Hát már még is ilyen törvénytelenéget csak el nem tühetek, mög kéröm alássan a tekintetes uramat — kezeit csokolom: tögyön ebben igazságot neköm, mert nem tudom, hogy mit végzünk, ha hazá mögyök.

Aztán mög...

Léptek hangzanak kívülről.

Kinevezett irnokunk csendre inti a panaszt, a principális, az öreg jön.

Képzeltető a kinevezett irnoknak öröme, hogy ettől a veszedelmes vonigós panasztól megmenekült, folytatja is serényen tovább a munkát, folytonosság okáért természetesen ott, ahol elhagyta, de mit tehet ő arról, ha ezt a czímet: „A székes főváros tanácsa tekintetes katona és illetőségi ügyosztályának. Budapestén.” délig sem bírja megimpurizálni,

Hogy a principális ezért az impurizálást miként tisztelte meg — hagyjuk el. Mindegy, ha az utczára kilép, a tudományak ily magas — akarom mondani alacsony foka róla le nem látszik. Tudja azt egy kinevezett irnok, miként járjon, beszéljen a világban, hogy hivatalához illő tudomány sugározzék le róla.

Négy év multával megváltozik a világ Vendel úr körül, mert elsajátította a hivatalos stílus minden formáját, tauácsokat, útbaigazításokat ad feleknek — ha ebben őt az ajtón kívül álló 20 éves öreg szolgálja meg nem előzte — mert ő is praktizált. Kinevezett irnokunk arcán a hivatalos komolyság mindinkább határozott képet ölt, most már joggal rátartós, büszke lehetne s még sem az.

Egy év óta nősülési szándékban van. Viziteket tesz, utazik leánynézőbe. Ir magától — önmagának szerelmes leveleket.

Hogy házassága gyorsabban el nem érődött, azon csekély óhaján mult, hogy vagyonos leányt keresett, akinek szép hozományából fogatot akart tartani — hiszen az „Öreg”-e is azon járt hivatalba.

És hogy nem ily vagyonos leányt vehetett nőül, nem az ő hibája, nem rajta mult.

De azért szép, de azért csinos egy asszonyka az ő felesége. Tíz év elmultával ártatlan irnokpalánták zsbongják őt körül, zenével fogadják hazaérkeztekor — melynek akkordjai ott zizegnek örökké fülebe. Apai gondok emésztki szükre szabott idejét. Csendes megadással túri terhét, magába zárkózott lesz, ir magától váltókat alá. — Szegény!...

Kívánjunk neki boldog karácsonyi ünnepeket.

* Széna húzó horog.